МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІНГВОДИДАКТИКИ: ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО»

09-10 листопада 2023 року

м. Запоріжжя
2023

УДК 81+37/026] (043.2)
А 43

Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» зареєстрована Державною науковою установою «Український Інститут науково-технічної експертизи та інформації» МОН України (Посвідчення № 337 від 04 липня 2023 року).

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:
Колесник Юрій Михайлович *– голова оргкомітету,* ректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.
Туманський Валерій Олексійович *– співголова,* проректор з наукової роботи Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України.
Авраменко Микола Олександрович *– співголова*, перший проректор Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат фармацевтичних наук, доцент.
Моргунцова Світлана Андріївна *– співголова*, проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат біологічних наук, доцент.
Рагріна Жанна Михайлівна *– секретар*, декан І міжнародного факультету Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовної підготовки.
Васецька Лариса Іванівна – керівник Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.
Гейченко Катерина Іванівна – завідувач кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, кандидат педагогічних наук, доцент.
Гриценко Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовної підготовки Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
Литвиненко Ніна Павлівна - завідувач кафедри мовної підготовки Національного медичного університету ім. О.О. Богомольца, доктор філологічних наук, професор.
Соловйова Ольга Володимирівна – кандидат державного управління, доцент Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
Дмитрієв Вадим Сергійович – керівник Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
Реутська Яна Анатоліївна – провідний фахівець Центру дистанційної освіти і телемедицини та якості освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
Пишнограєв Юрій Миколайович – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри медичної та фармацевтичної інформатики і новітніх технологій Запорізького державного медико-фармацевтичного університету.
Притула Віктор Анатольович – керівник Центру комп'ютерних технологій.

А 43 **Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції.** – Запоріжжя, ЗДМФУ, 2023. – 122 с.

Збірник містить матеріали учасників Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання лінгводидактики: традиції та новаторство» з проблем впровадження сучасних новітніх технологій в навчальний процес під час підготовки здобувачів вищої освіти України та Європи. Особливої уваги заслуговують доповіді щодо нових методів, засобів і форм у викладанні української мови як іноземної в медичних вишах, її популяризації та «чистоти».

Матеріали збірника стануть у нагоді освітянам-предметникам.

За зміст і достовірність матеруалу відповідальність несуть автори тез.

УДК 81+37/026] (043.2)

© Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, 2023.

кафедри мовної підготовки ЗДМФУ активно використовується значна кількість візуальних засобів передачі інформації: дошка, схеми, мультимедійний проектор, екран/монітор комп'ютера, інтерактивна дошка, презентації в PowerPoint, відео- й аудіозаписи тощо. Усі вони повинні не лише доповнювати словесну інформацію викладача, але й бути її носіями.

До форм унаочнення навчального матеріалу належать:

- зображення (картини, картинки, малюнки, фотографії, ескізи, схеми, креслення, відео тощо);
- презентації (особливий документ із мультимедійним вмістом, демонстрація якого керується користувачем);
- хмари слів – візуальне відтворення списку слів, категорій, міток чи ярликів на єдиному спільному зображенні, що сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації у цікавий, незвичний спосіб;
- діаграми, таблиці;
- ментальні карти – технологія, яка дозволяє організувати процес засвоєння від первинного сприйняття мовного явища до глибокого розуміння та практичного використання, що стає основою формування мовної та мовленнєвої компетентностей студентів [1, с.124].

Вдало дібраний та опрацьований інтернет-контент зробить заняття з української мови не лише цікавими й оригінальними, але й мотивуватиме студентів до активної роботи (навчання), а також позитивно вплине на швидкість засвоєння матеріалу.

Висновки й подальші перспективи дослідження. Отже, використання наочності на заняттях з української мови як іноземної дозволяє викладачам: 1) максимально доступно донести інформацію до студентів; 2) удосконалити комунікативну компетенцію в процесі колективної діяльності; 3) прискорити процес навчання; 4) розвинути креативне мислення.

Література

1. Барабаш-Ревак О. Візуалізація мислення у процесі викладання УМІ: Ментальні мапи. URL: file:///C:/Users/Юлия/Downloads/Візуалізація_мислення у процесі_вик%20(1).pdf
2. Гнатенко С.А., Кравченко Ю.В., Кремпова Л.О. Навчально-виховні заходи як елемент мовної підготовки іноземних студентів. Збірник «Сучасний рух науки»: тези доп.VII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Дніпро, 2019. С.342-345.
3. Гречко О.В. Візуалізація як один із прийомів формування ключових і предметних компетентностей на уроках української літератури. Миргород, 2021. URL: https://naurok.com.ua/metodichniy-posibnik-vizualizaciya-yak-odin-iz-priyomiv-formuvannya-klyuchovih-ta-predmetnih-kompetentnostey-na-urokah-ukra-nsko-literaturi-216275.html
4. Зайцева Н. Візуалізація як невіддільний аспект навчання студентів немовних спеціальностей англійської мови. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету Серія: Педагогіка Випуск XXII. Мелітополь, 2019. 133 с URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/9559/1/Zaitseva%20MDPU%202019%20fahova.pdf
5. Кузьменко Н.І. Засоби візуалізації інформації на уроках української мови при вивченні теми «Синтаксис». Київ: 2020. 32 с. URL: http://school130.org.ua/education/documents/kyzmenko.pdf

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА»

Яніна Кулінська

доцент кафедри мовної підготовки Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Важливим чинником інтеграції національної освіти на сучасному етапі залишається використання нових технологій, напрямів і прогресивних підходів до навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України.

Попри те, що з початком повномасштабної російсько-української війни кількість іноземних студентів в Національному університеті імені О.О. Богомольця дещо зменшилася,

проблема оволодіння українською мовою як іноземною досі залишається надзвичайно важливою. Навчальний курс «Українська мова як іноземна» є не лише освітньою дисципліною, а й засобом всебічного розвитку студентів, орієнтиром у становленні їх як майбутніх фахівців.

Для студентів-іноземців, що вивчають дисципліни рідною (англійською) мовою, українська засвоюється для комунікації в соціокультурному оточенні країни, в якій вони здобувають професійну освіту. Основним завданням викладача української мови є вироблення в них умінь і навичок комунікативно вправно користуватися засобами української мови як іноземної в різних життєвих ситуаціях та у своїй професійній діяльності, адекватно сприймати діалогічне мовлення на слух, зокрема і вести діалог.

Зважаючи на те, що іноземці вступають до вишу досить різні, особливо за своїми комунікативними вміннями, основним завданням викладача на початковому етапі навчання є так зване «вирівнювання» студентів. Цій меті підпорядкована комунікативна лінія змісту навчальної програми з української мови як іноземної, що передбачає формування у студентів-медиків чотирьох основних видів мовленнєвої діяльності – читання, письмо, аудіювання та усне мовлення. Варто наголосити, що з перерахованих видів мовленнєвої діяльності, говоріння має провідну роль. Студенти повинні вміти будувати усний монолог (відповіді на семінарах, практичних заняттях, заліках, іспитах). Але при цьому перед іноземними студентами виникають проблеми: що сказати, в якому порядку, як сказати. У зв’язку з цим перед викладачами української мови стоїть питання: які тексти слід підбирати для навчання? Як показує практика, вивчення української мови іноземними студентами тільки на основі письмових текстів, призводить до того, що студенти не розуміють усне мовлення викладача.

У процесі навчання усному мовленню в іноземних студентів повинні бути сформовані декілька навичок. На першому етапі студенти звертають увагу на особливості мовної форми. Викладач пояснює матеріал, студенти, багато разів повторюють, виконують вправи на закріплення. Основна мета – довести навички до автоматизму. На другому етапі студенти повинні навчитись правильно обирати мовленнєві засоби для даної ситуації. Для цього необхідні різноманітні ситуативні вправи. Такі вправи дають змогу студентам навчитися передавати зміст висловлювання іншими словами, скласти різні питання та дати на них відповіді, скласти фрази з поданими словами, замінити слова синонімами або антонімами та ін. На третьому етапі студенти повинні навчитися поєднувати фрази та вислови у розгорнуте чітке повідомлення. Для цього необхідно підбирати текстовий матеріал, який містить особливості усної форми мовлення. Види текстів можуть бути різноманітними. Все буде залежати від дисциплін, які вивчатимуться на цьому етапі. Ця модель служить орієнтиром, за яким студенти-іноземці зможуть описувати, пояснювати предмети, явища, процеси та ін. При цьому кожний студент повинен чітко розуміти, що усне мовлення має свої особливості – фонетичні, лексичні, синтаксичні.

Основним завданням занять, що формують мовленнєву діяльність також є:

- активне та цілеспрямоване збагачення й удосконалення мовлення студентів;
- безпосередня підготовка до складання студентами власних монологічних та діалогічних форм спілкування;
- грамотність усного й писемного мовлення;
- розвиток логічного мислення.

Але в усіх випадках головним є навчання студентів насамперед зв'язного мовлення: усного чи писемного, що неможливо без тісних міжпредметних зв'язків, які дають можливість створення цілісної картини. Отже, основним завданням є навчити іноземців користуватися мовою як засобом спілкування, пізнання, а згодом і професійної діяльності. Все це тісно пов'язано з аудіюванням – слуханням і розумінням усних висловлювань. Аудіюванню, як і іншим видам мовленнєвої діяльності, треба навчати спеціально, за окремою методикою. На кафедрі мовної підготовки навчання умінь аудіювання проводиться за такими напрямами:

I. Аудіювання під час пояснення нового матеріалу.

II. Аудіювання як елемент діалогічного мовлення.

III. Аудіювання як спеціальний різновид вправ.

Аудіювання тісно пов'язане з говорінням, а вміння студентів-іноземців висловлюватися розвинене по-різному. З метою вдосконалення доречно використовувати такі прийоми:

- виправлення мовленнєвих помилок;
- правильна артикуляція звуків;
- практикування повних відповідей.

Варто зауважити, що діалогічне мовлення, як основний вид мовленнєвої діяльності при вивченні української мови як іноземної, є одним із його базових елементів. Кожен із учасників діалогування виступає в ролі як мовця, так і слухача, а відтак повинен вміти розпочинати діалог, реагувати на репліки співрозмовника й спонукати його до продовження розмови.

Навчання діалогічного мовлення у медичному вузі передбачає також вміння вільно володіти професійною лексикою та обмінюватися знаннями з медичних предметів, обговорювати теми, дискутувати з їх приводу.

Виконане дослідження не претендує на остаточне розв’язання окресленої проблеми, оскільки цілком актуальним і перспективним упродовж опрацювання курсу «Українська мова як іноземна» є вироблення специфічних лінгводидактичних напрямів, методів і прийомів, що стосуються формування усного діалогічного мовленні іноземних студентів-медиків.

Література

1.Жовнір М.М. Педагогічна інноватика в медичному виші: до питання впровадження коучинг-технології / М.М. Жовнір, М.В. Асламова // Молодий вчений. 2018. №1. С.309-312.

2. Концепції мовної освіти іноземців у вищих навчальних закладах України. URL: http: // http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5396.

3. Українська мова як іноземна : посібник. Тернопіль, 2017. 328 с.

4. Шевченко О. М. Педагогічні умови підготовки іноземних студентів-медиків у процесі вивчення української мови / О. М. Шевченко // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. пр. / Інститут пед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. 2019. Вип. 20. С.178-187.

МЕТОДИКА CLIL В МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Алла Куліченко

доцент кафедри іноземних мов Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Вступ. Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна соціальна та комунікативна динаміка вимагає від освітян переосмислення ролі іноземних мов у освітньому процесі. Оскільки навчання майбутніх фахівців спілкуватися іноземною мовою в спеціалізованому робочому середовищі є важливим для взаємопов’язаного суспільства XXI ст. [1, с. 214].

Високий ступінь компетентності та майстерності в освітньому процесі націлює заклади освіти на застосування збалансованого підходу, щоб надати здобувачам освіти можливість розвинути не лише лінгвістичні, але й культурологічні знання та навички. Розгляд іноземних мов у світлі цих сучасних парадигм надає можливість кращого розуміння та адаптації до глобальних трансформацій, що характеризують сучасний світовий контекст.

Тому методика CLIL (Content and Language Integrated Learning) стає особливо актуальною. Предметно-мовне інтегроване навчання (CLIL) спрямоване на інтеграцію вивчення мови з основним предметним матеріалом. Основну концепцію сфокусовано на